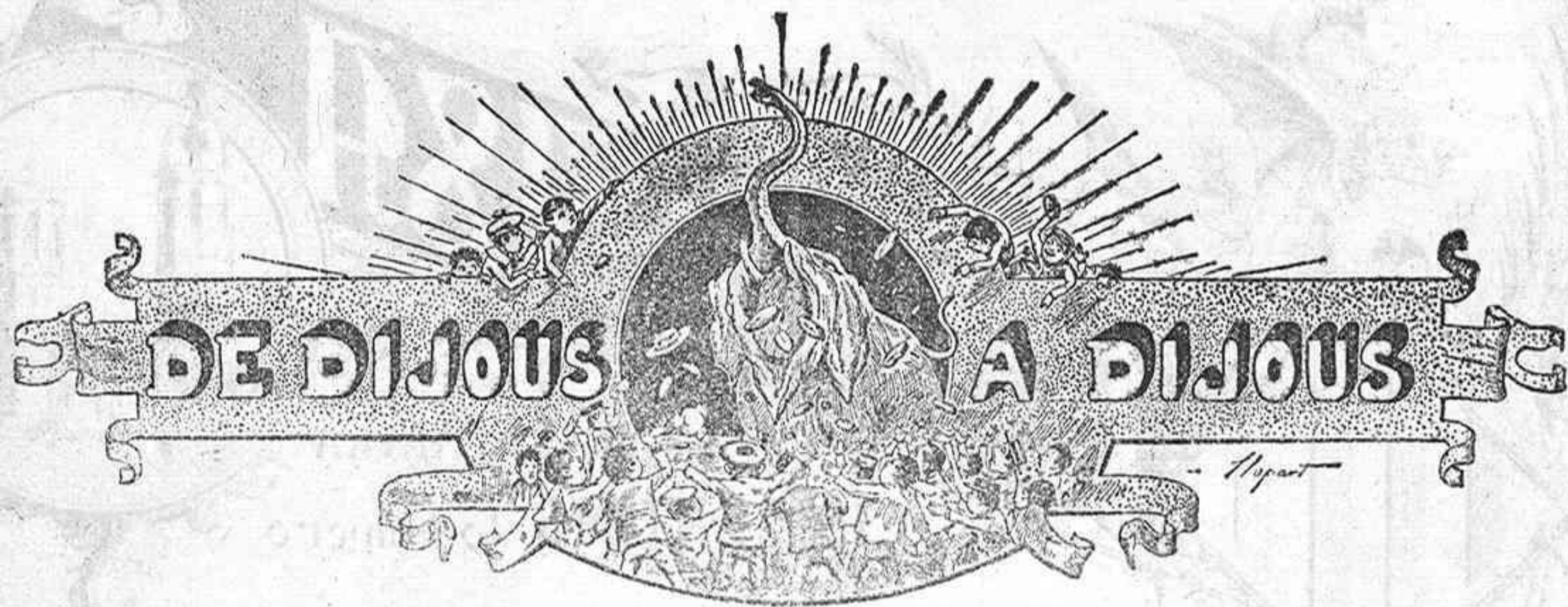

¡Quinas bromas té 'l destí!
 Juga ab l' home, aquesta huri
 com juga 'l gat ab la rata
 y en cambi. . 'l terror la mata
 tot just veu un ratoli!

QUAN jo era *nano*, lo senzill anunci en cartells y periódichs d' una obra que devía estrenar-se en lo Temple del art dramátich catalá, era pressagi d' un faust aconteixement pera honra y gloria de la cultura de nostre poble, un nou indici ó senyal del brillant progrés de nostra Literatura, un exemple més de la veneració á las tradicions de nostre país, un altre homenatge á las gestas de nostres héroes, ó un tribut lograt á la perpetuació de las costums dels nostres avis.

Per aqueix motiu, lo *dia d' estreno* era jorn de festa pera tots los amants del Teatro Catalá; y desde 'l vell de gambeto al senyor de tarot, desde l' obrer al menestral, sopavan mes dejorn pera poguer assistir desde bon principi á la representació (si no la primera, la segona) del drama ó comedia que s' anunciava; pero ab aquell afany, ab aquella ilusió, ab aquella bona fé, ab la convicció de presenciar un fet qu' enaltiria los sentiments patriótics y afalagaría sas ambicions nobles d' independéncia catalana, ó evocaría sagrats recorts de nostres antepassats y afegiria algún relleu en lo pedestal del monument erigit á la Historia de Catalunya.

¡Qui ho havia de dir! Avuy, lo anunci del estreno d' una obra catalana desperta la mateixa curiositat y fá 'l mateix efecte que l' anunci d' un nou dentrísch, ó d' un nou callicida, ó d' una nova pomada pera evitar la *calvicie*; pe 'l prompte, ja ningú creu en la bondat del específich A ó B, com ningú s' empassa la originalitat de l' obra per' estrenar.

Ja ningú 's fia... ¡ni de la firma! ¡Á tal extrém de desconfiansa 'ns han conduhit 'ls mercaders del Temple!

Per lo mateix ara, quan s' estrena *algo* sols hi aném 'ls que per obligació hem d' anarhi pera donarne compte; pero sempre ab la pó de que 'ns servirán un plat d' escudella rescaifada, ó una qua de peix estantís, ó una *lata* de pebrots confitats; fentnos veure que l' *arrós* es bó, que 'l *llus* es de confiança ó que la *lata* no mes ho sembla.

Y 'ls que assisteixen á la funció per amor al Teatro de la terra, ó per costum... ó porque no saben ahont anar, uns y altres no hi disfrutan. ¡Es clar! Encare que no 's vulgan ficar en la falsetat dels personatjes que desfilan, ni en la inverossimilitut de las escenas que succeheixen, no hi senten aquell gust especial del menjar de casa; desseguida hi notan lo regust de las salsas de fondas extranjerias (fondas literarias), y no 'ls proba.

¡Encare ho confessessin 'ls fondistas de las Empresas catalanas que 'ls plats de la carta (ó del cartell) á pesar dels seus titols casulans son condimentats en cuynas de fora terme! ¡Al menos tinguessin la franquesa de confessarho 'ls cuyners literaris de casa que 'ls guisats que *arreglan* son *potis-potis* d' ells!

¿Qué té d' estrany, com á conseqüencia, aqueix retrahiment declarat del públich inteligent y catalá de cor en los estrenos d' ara? ¿qué té de particular que l' anunci del estreno d' una obra catalana, per *bombo* que 's fassi en cartells y periódichs, no produheixi 'ls mateixos resultats morals (ni materials) que produhia quan jo era *nano*?

Estém tan escamats...

L' *efecte anunciador* de l' última obra estrenada en lo Teatro Pitarra certifica nostre asert, desgraciadament.

No fenthi *obras de confiança* en lo Teatro Catalá, l' acabar de rematarlo sería ferli una *bona obra*.

*
**

Diálechs de la setmana:

—¿Quina fortuna diu que ha deixat la duquesa de Montpensier?

—Poca cosa, diuhen: una miseria de milióms de *tascons*; no *massas*.

—¿Pe 'ls pobres?

—Si, senyor; pe 'ls pobrets dels seus fills, que diuhen si la miseria 'ls fá corre.

—Aixís no 'm sab tant greu ¿veu?... ¿Y 'l palau de Sant Telm l' ha cedit á alguna institució benéfica?

—Es lo mateix; l' ha regalat als capellans 'pera convertirlo en Seminari.

—¡Ja 'ls convenia, pobra gent!

*
**

—Crech que á conseqüencia d' aquella explosió de la caldera, se tracta de *girar* una visita d' inspecció á totas las calderas de las fabricas, per' veure si están en bon estat.

—¡Quina feyna se 'ls *giraria*!

—Y crech que á las infelissas familias d' aqueixos mártirs del treball no 'ls hi faltará res, en compensació; y se 'ls *girarán* cantitats suficients per part de nostras primeras...

—Gira full, créume; gira full.

PEPET DEL CARRIL.

Remey infalible

—SENYOR DOCTÓ: Estich sufrint una enfermetat amarga, que no 'm deixa *aclucar l' ull* ja fa mes d' una mesada. Jo no puch resistir mes, aquesta dolencia extranya que 'm tè del tot inactiu, que m' ha fet perdre la gana, que no 'm deixa *estar sentat, ni geure de panxa en l' ayre*. Lo mal, que tant m' afligeix, y que no he pogut curarme, ab tot y haver acudit als medis imaginables, son: *Morenas* y, per tant, vinch, Senyor Doctó, á sa casa á veure si 'l seu saber sab donarm' lo cop de gracia.

—Cregui 'm faig creus de sentirlo y m' ha deixat fet un marbre que, una cosa tan senzilla, no hagi sapigut curarla. Deixis d' adoptar potingas que sols resultan *camamas* y apliqui la següent fórmula infalible... ¡inmillorable!
«Agafi un pinzell flexible, luego cals, ó blanch d' Espanya, un xich d' aygua de l' aixeta, ho disol dins d' una tassa, 's pinta tot quant li dolgui dos ó tres cops la setmana, y ¡may més! tindrà *morenas* porque .. sempre serán *blancas*.

SANCH DE CARGOL.

INTIMA

PALMIRA, 'm será impossible poguer viure al teu costat, per mes que siguis hermosa com lo sol del Ampurdá.

Que jo t' am, no deus duptarho, ja que n' he dat probas mil, per veure si despertava dins del cos lo teu esprit.

Y avuy, cansat de fer probas lo meu, ja s' está rendint y ab lo desengany á sobre ben lluny de tú haig de fugir.

puig no pot ser de cap modo que un home de cor ardent, pugui viure ab una dona que per cor te un trós de gel.

FRANCESCH COMAS.

Retalls... de llauna

—Qu' es l' amor?—preguntá un un Doctó en Filosofia— [día
Y li respongué 'l noy Prat en anagramas versat:
—Jo l' amor ja sé lo qu' es; Roma llegit al revés.

L' hi vista, ¡cosa raral y no portava polvos á la cara...
¿Que no era la María?
¡que 's pensan que soch cego...?
¿Que diuhen que potse' es que no ['n tenia?
Aixó tampoch ho nego.

PEPITO LLAUNÉ.

Dels llibres

Los millors llibres son las novelas d' enamorats.

Una romántica.

Si no son escrits en llatí, que no m' hi vinguin.

Un capellá.

Los llibres bons, son los que 's fan mes aviat vells.

Un filósoph.

No se 'n pot deixar cap de llibre. ¡Qui 'n vulgui que se 'n comprí!

Un editor.

Cada llibre es un grahó que forma l' escala del progrés.

Un erudit.

UN A. VENDRELLENCH.

EPIGRAMAS

—Sab tant de comptes l' Andreu que ja tothom li ha notat que en estant desocupat fa xifras á tot arreu.

—Ja 'l conech, si no m' enganyo, (va contestá 'n Valenti) jugant al billar ahí hasta va fe un *set* al panyo.

Deya ahi la Catarina xerrant ab una vehina:
—De pís ara vull cambiá; ¡y creguim que m' amohina aixó de desocupá!

JOAN VILA VILARGUNTÉ.

A una... infelissa

¿QUE s' es fet d' aquell piset que tenias anys enrera?
y d' aquella cadenera qu' ab tú cantava á preu fet?

¿Y d' aquella gata hermosa qu' era enveja del vehinat?
¿y dels testos del terrat ab marduix y malva-rosa?

¿Té 'n recordas? ¿oy que sí?
¿No es vritat que sents encare la acusació de ta mare quan, al pérdret va morí?

¿Oy, qu' aquestas joyas d' or donarias desseguida y potser fins anys de vida per recobrá 'l teu honor?

¿Y si al recobrarlo, encare ta mare 's pogués alsá, qué no voldrias doná?
qué 't doldria per ta mare?

SURISENTI.

Consols vulgars

¿QUE per un altre capritxo ha matat lo teu amor?
No hi pensis, no t' hi encaparris, (m' aconsellan amichs bons)
¡Que tal deu ser ella ('m diuhen) y que t' estimava poch, que prefereixi 'l carinyo d' un jove calaverón al benestá y la fortuna d' un jove honrat y de prò, com ets tú: pitjor per ella si no esculleix be en lo mon. Tu ab lo teu cor franch y noble en trobarás á millóns de donas com la que 't deixa, y que 't farán ben ditxós. Pensa que no ets tu 'l primer que s' hi enfanga en aquet llot y que si ella... etcétra... etcétra...

Tot plegat quatre *consols* que ni 'm tornan la que estimo ni 'm treuhen de neguitós.
¿Que la olvidi porque 'm deixa?
¿Que 'm busqui un' altra passió?
Gracias, amichs meus. ¡Ditxosos vosaltres que, espectadors y res mes d' aquet drama íntim creyeu qu' encar tinch consoll!
Jo que per desgracia meva en eix drama hi soch actor, massa comprench qu' es inútil trobá un instant de repós ¡que si 'l cervell remey troba ¡ay! no es tal remey pe 'l cor!

J. OLIVERAS PI.

INEUNDI ZOOLOGÍGH

Llegim en un diari:
"Ayer una numerosa comision de ejemplares de la coleccion zoológica del Parque, estuvo en el despacho del Sr. Alcalde solicitando su permiso y valiosa cooperacion, para contribuir al lucimiento de las proximas fiestas del Carnaval."

Deduhintse de lo qual
qu' enguany, si 'l senyor Nadal

com es probable s' hi embarca,
hasta las fieras del Parca
surtiran per Carnaval.

LA TOMASA
¡HAY DÍAS DE MALA LUNA!

Lo senyor Pere Paciencia se 'n va á fe una diligencia.

—¡Bó... ja comensa á caure aygua!
 Gracias que porto 'l paraygua.

—Aixó marxa malament;
 mes que l' aygua, 'm crema 'l vent.

—No 'm móch y cayga 'l que cayga
 ¡Quin ciclón! .. ¡Adios parayga!

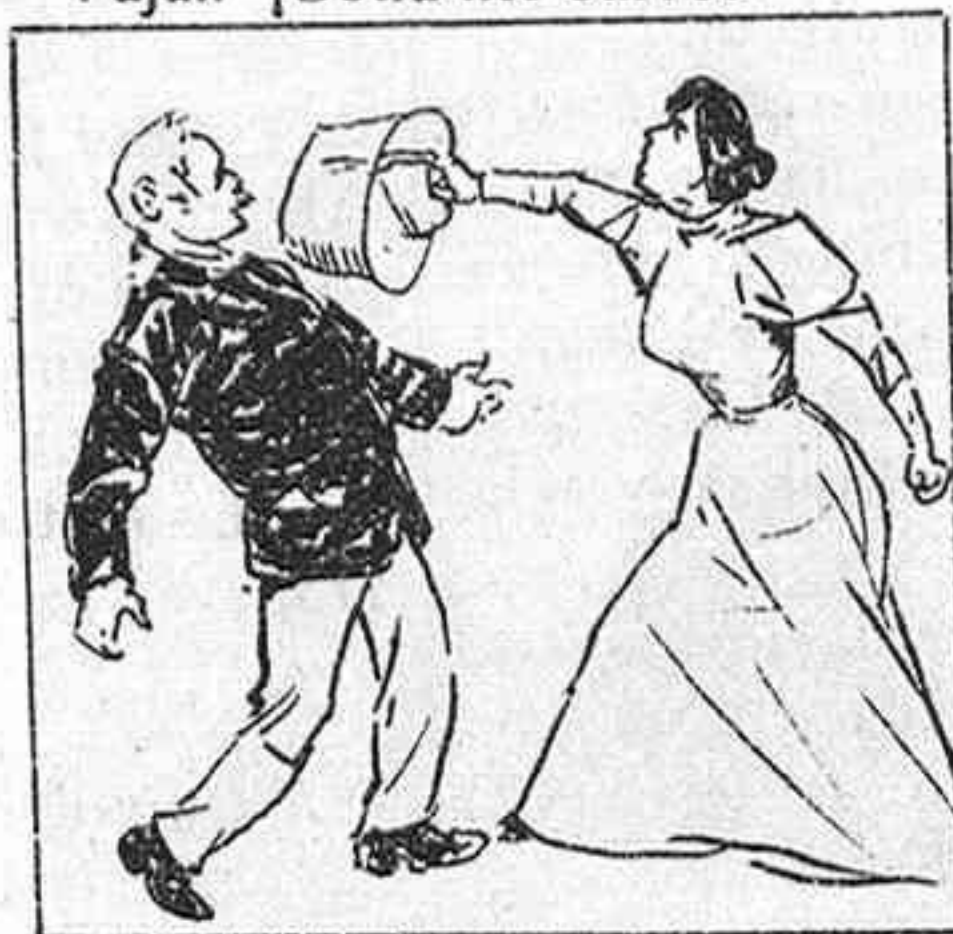
—¡Y continua 'l desfett!
 Vaja.. ¡Bona nit barret!

—Mil rediables! ¡Quina grapa!
 ¡Lladres!... ¡que 'm roban la capa!

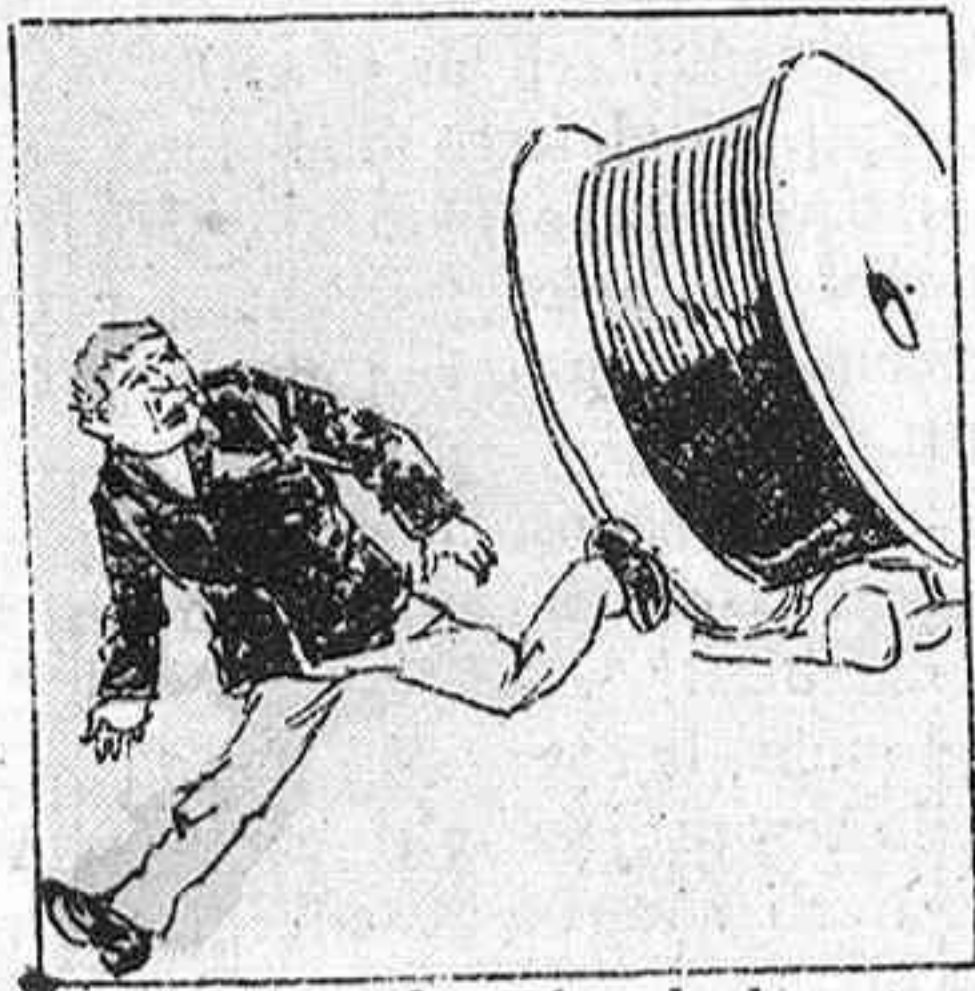
—Apa mussol ¿no hi veyeu?
 —Dispenséu y perdonéu.

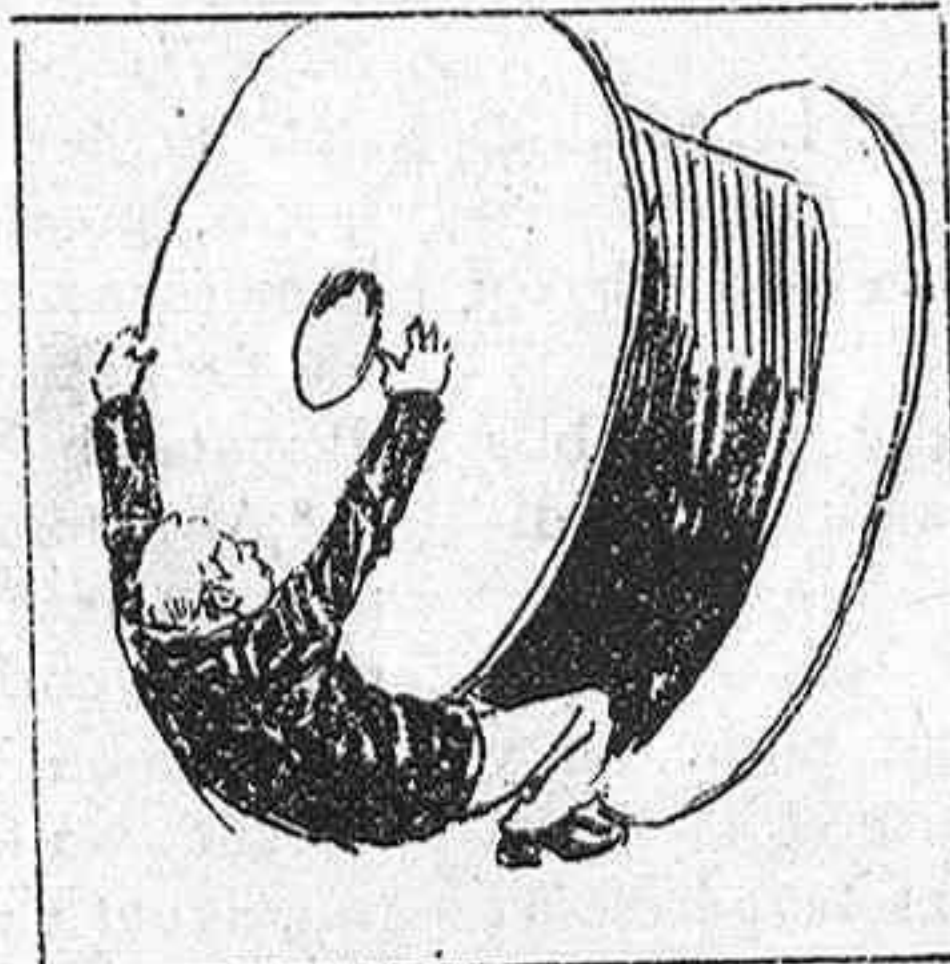
—¡Quin senyó'... ¡Vagi animal!
 ¡Y quina poca moral!

—Válgam Deu ¿que m' ha caygut?
 Me sembla que hi ben rebut

—La roda s' ha desbocat.
 ¡Jo moriré *electrisat!*

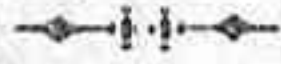
—¡Válgam Sant Nin y Sant Non!
 ¡Aixó pesa mes que 'l mon!

—*Apoteóssis final*
 (en direcció al Hospital).

LAS GERMANAS D' ISAAC

(De Marcel L' Heureux)

I

QUAN lo jove Isaac Aaron va arribar als seus vintidós anys, va prendre bojament de la senyoreta Sarah Roboam, noya d' una bellesa encantadora, y va donarse pressa á demanar al pare d' ell, lo famós banquer Abraham Aaron, autorisació pera casarse ab aqueixa hermosa, qui pertenyia, per altra part, á una riquissima y per consegüent molt apreciada familia israelita de la ciutat. Tal petició era, segons la manera de pensar del nostre jove, tan práctic com sentimental, una senzilla formalitat, ja que 'l vell é ilustre Abraham Aaron no podia menos que felicitar-se d' una unió rahonable baix tots los punts de vista.

Isaac va trobar á son pare en lo despaig d' aquet, ocupat en classificar paquets de cartas y fotografias, que representavan *conquistas* de matissos tan tendres com diversos. Lo jove somrigué y va pensar: «Lo papá está posant en ordre las sevas reliquias d' amor; no podia escullir un moment mes propici.»

Abraham Aaron passava, en efecte, per haver gosat d' una joventut brillant, aixís com d' una gloriosa edat madura: la puresa de sas faccions noblement semíticas, la tendresa dels seus ulls ombrajats per llargas pestanyas, lo seu nas, de marcada *picardía*, l' esplendor de sa barba en forma de vano, avants negra com l' assabatxe, ara blanca com la neu, y sobre tot lo prestigi dels seus milions, li havían valgut cert número d' *éxits excelents*, que Abraham se donava bona manya á multiplicar y dels que li agradava vanagloriarse.

No obstant, desde las primeras paraulas, Abraham va enjegar una dutxa d' aygua glassada sobre l' ardent passió de son hereu:

—*¡Malot!*... Tu vols casarte ab Sarah Roboam, pobre fill meu; pero es imposible, enterament imposible!...

Isaac sentintse esllomat per aquell cop que no esperava, digué sols, tartamudejant:

—*¡Imposible!* ¿Per qué, imposible? La Sarah es hermosa y 'ls seus pares son rics.

—No dich lo contrari—replicá 'l vell—y ab tot es imposible, porque...

A n' aquí Abraham feu una pausa y va semblar que vacilava, mentres qu' un somris estrany va dibuixarse en los seus llabis

—¿Per qué? preguntá Isaac.

—*¡Qué diable!*... Isaac, tú ja ets un home fet y dret, y ja puch dirtho: ¡No pots casarte ab la Sarah Roboam, porque la Sarah Roboam es ta germana!

Y com Isaac, aniquilat per aquesta revelació 's deixés caure ó s' enfonzés en un silló, Abraham

continuá dihent ab cert ayre de fatuitat, que desmentia lo tó d' arrepentiment de sa veu:

—Prou qu' ho sé, prou qu' ho sé que soch un llibertí, un miserable llibertí; pero, calcula que la mare de la Sarah als seus bons temps, era tan hermosa com es ara sa filla.

Isaac va sortir del despaig de son pare ab lo cor llatzerat y covant en son cervell ideas de suicidi.

II

Pero l' hereu del banquer va viatjar va dedicarse als negocis, va fer corre la plata y va olvidar á la Sarah Roboam, qui, per sa part, sens dupte, va deixar ben prompte de pensar en ell. Altres amors en fi lo requeriren, y un any mes tart, se presentava altre vegada á casa 'l quefe de familia, pera demanarli que consentís en son matrimoni ab la Rebeca Salomón, senyoreta d' una bellesa no menos encantadora y 'ls pares de la que eran potser mes rics encare que 'ls de sa primera estimada.

Apenas hagué pronunciat lo nom de la que volía pendre per muller, que en los llabis paternals va dibuixarse lo mateix somris, que l' Isaac hi havia vist un any avants.

—Es cosa clara pobre fill meu—feu ab dollesa Abraham—que tens mala má pera aquets assumptos. Aquet matrimoni es imposible, *enterament* imposible.

—*¡Qué diu?* va exclamar Isaac, aterrat per aquet nou cop.

—Dich que no pots casarte ab la Rebeca Salomón porque la Rebeca Salomón es també ta germana.

Y sense pararse en lo desespero de l' enamorat, Abraham va afegir «*Qué vols ferhi, pobre criatura?* jo no era de pedra, y la mare de la Rebeca era en aquells temps tan hermosa al menos, com ho es ara sa filla.

—Lo cert es—va observar tristement Isaac—que la meva sort no es gayre envejable.

III

Altra volta va viatjar, altre cop va dedicarse als negocis, altra vegada va fer corre la plata y va olvidar á la Rebeca Salomón com olvidat havia á la Sarah Roboam. Després, portat per la necessitat de crearse una familia, desitjós de gosar de las alegrías de la *llar doméstica*, lo seduhiren las senzillas gracias de l' Esther Booz, qui, en defecte de bellesa y riquesa, posehia un carinyós somriure, qualitats de bona feynera, y també una mare quina cara y quinas formas desgraciadas, asseguravan una reputació d' inatacable virtut.

«*¡Al menos, pensava Isaac, estich segur de que 'l papá no ha anat may á cassar en terrenos tan desprovehits de cosas agradables!*»

Quina en fora, donchs, la seva estupefacció, quan havent manifestat lo seu projecte á l' Abraham Aaron, aquet va declararli somrihent com las altres vegadas, qu' aquet matrimoni era imposible, *enterament* imposible.

—¿Haig de sentir com sempre—va exclamar Isaac, furiós—que l' Esther Booz es tambe ma germana?

—Segurament, pobre fill meu, —respongué Abraham, ab lo seu mateix ayre de fatuitat satisfeta —perque es la veritat. Sé perfectament que la mare de l' Esther no ha sigut may hermosa, pero era tan desgraciada ab lo seu marit! Y jo no hi pogut veure may plorar á una dona sense sentir la irresistible necessitat de consolarla.

Aquesta vegada, Isaac va sortir del despaig de son pare fent batre las portas ab violencia.

IV

«Aixó ja es massa —va pensar, quan va poguer veure ab claretat, entre 'l torbelli dels seus pensaments. ¿Estich, donchs, condempnat, pe 'l llibertinatje paternal, á venir á parar en incestuós ó á florirme en un inútil celibat?»

La forsa del seu sufriment va portarlo á anar á

trobar á la seva mare, á qui, per un escrúpul fácil de compendre, no havia volgut fins allavors, posar al corrent dels seus *descalabros matrimoniales*. Era, no obstant, una dona de molt talent y de molt esprit la senyora Aaron y las revelacions de son fill no lograren turbar la serenitat de son ánima. Va contentarse ab arronsar las espatllas, y quan lo nostre jove hagué terminat la relació de sos desgraciats amois, va dirli, sossegadament, aquestas paraulas:

—Tens molta culpa, Isaac, per no haver vingut á obrir lo teu pit á la teva mare, y no haverli demanat lo seu consell mes aviat; porque jo hauria desvanescut las tevas penas, y sens dupte, ja foras casat á l' hora present. Jo no sé si la Sarah Roboam, y la Rebeca Salomón, y l' Esther Booz, son, en efecte, fillas del teu papá, pero lo que puch assegurar-te, es que no son las tevas germanas.....

Trad. per

A. GUASCH TOMBAS.

FLIBUSTERISME

GRACIAS al desprendiment d' un navier caritatiu, tornavan al lloch natiu á morir segurament, alguns xicots infelissos que perderen joventut y ditxa, humor y salut guerrejant contra 'ls mambissos. Joves son, per mes que ambigua resulti tal juvenesa, porque sens salut... ¡riqueza que van gastá en la manigua! sense 'l juvenil vigor y débils y demacrats, semblan vells aclaparats qu' esperin ab goig la mort. Mercés, donchs, al impuls noble d' un navier, lo trasatlántich porta á través del Atlántich aquells pobres fills del poble. ¡No tots podrán arribarhi al lloch natal desitjat. Puig mes d' un, es sepultat del mar en l' inmens ossari! Per fi, en lo llunyá horitsó ja 's veu l' espanyol a terra que dels mártirs de la guerra es ja l' única ilusió! Deixa escorre las cadenas d' anclá, 'l grandió trasatlántich saludat ab lo ronch cántich de las potentas sirenas. Venen las autoritats ab músicas y soroll... Mil bocas de desde 'l moll victorejan als soldats... Se 'ls fa un rebut imponent... se 'ls tira una alocució... se 'ls dona la bendició ..

y quan ve 'l precís moment de posar los peus en terra, ve 'l carrabiner de punt ¡y escorcolla d' un á un á aquells mártirs de la guerra! ¿Perqué?... Perque té instruccions molt sérias y molt formals, per evitar que 'ls malalts cometin defraudacions. Y en efecte, ab travessura descubreix qu' aquells *fulanos* portavan uns quants habanos... ¡y hasta un xich de picadura! Y com ell es un gelós cumplidor de la consigna aquell tabaco l' indigna y 'l denuncia sens repós. Y encare girantse ayrat ab qui 'l repta, diu:—Donchs, miri... ¡No 'ls faig anar á presiri per un resto de pietat!

En efecte, 'l servidó de la ley 'ls va teni als soldats, obrant així, massa consideració...

Si es penat lo contrabando degué cumplir ab la ley, ¡qu' al menos, un tal servey, val la creu de Sant Fernando! ¿Ab quin dret, veyám, pretenen passar cigarros faixats aquets malalts deshauciats que mitj morts de Cuba venen?...

¿No veuhen, gent perdularia, qu' ab tráfeh tan immoral li fan mal... ¡pero molt mal! á la pobra Arrendataria?

¿No saben, contrabandistas, que fent aixís la *patota*,

durán á la bancarrota als desdixats accionistas?...

¿No consideran en fi que malmeten interessos respectables y 'ls ingressos baixarán si obran així?

¿Qué dirán ells?... ¿Qu' al tornar d' ahont van pérdrehi la salut, darse 'l gustasso han volgut d' endúrse un bon fumar?...

¿Mes qué? ¿no saben potsé qu' á Cuba pot l' espanyol deixarhi la pell si vol sens poder endúrse ré?...

Els dirán potser, qu' es just qu' havent mort en sa defensa mereixin la recompensa d' aquest pobre y senzill gust.

Els dirán que 'ls accionistas d' aquesta Tabacalera que 'ls registra la pitrera y 'ls hi diu «contrabandistas» tenen *Cubas* á grapats, que 'ls hi guanyan un tresor las quals sense 'l seu valor serian papers mullats...

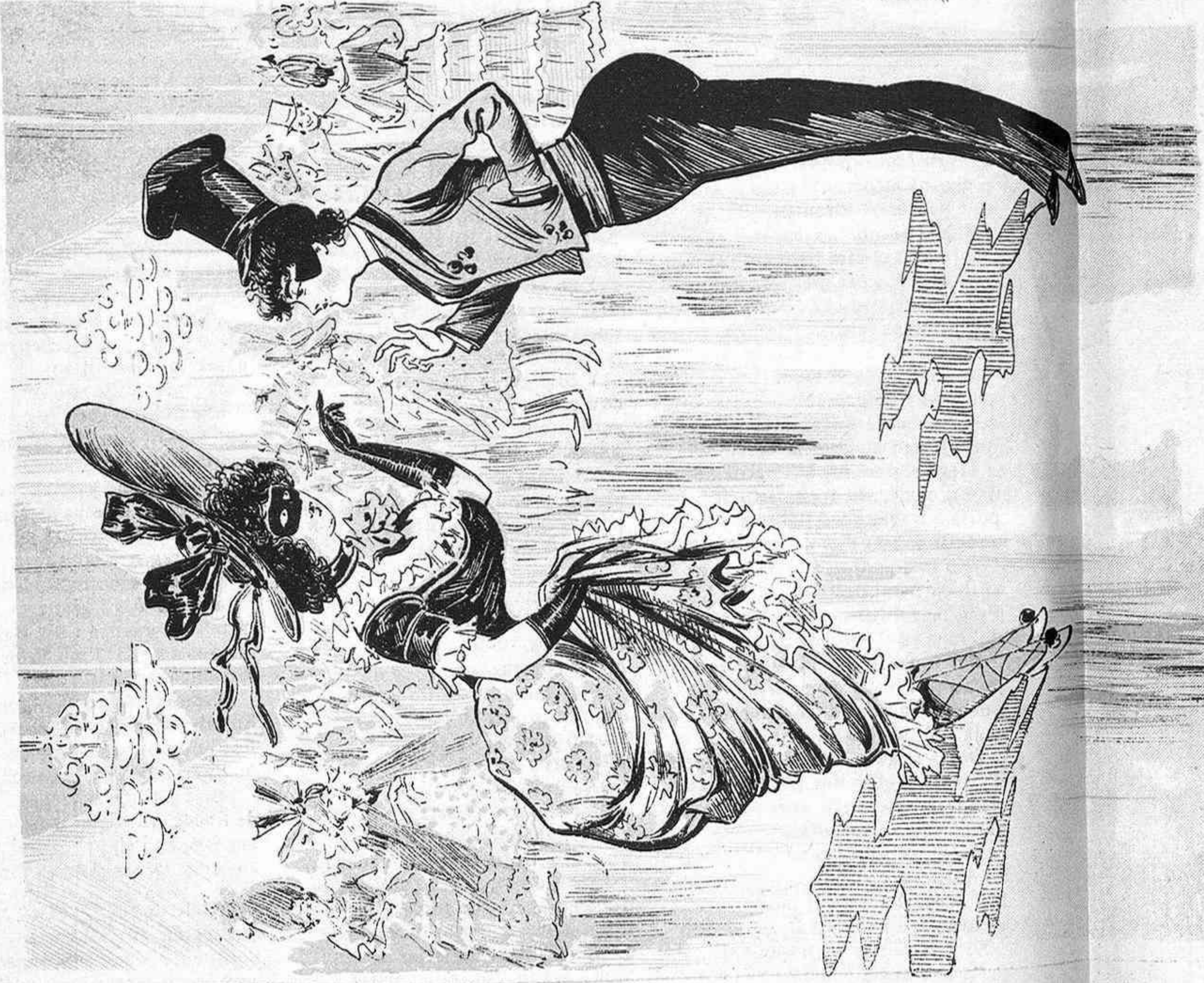
Dirán en fi que 'ls *fulanos* qu' ab tal arranch d' energia, fins en lo llit d' agonía 'ls hi arrencan 'ls habanos, tenen á Cuba doizenas de fincas, que defensadas per ells, han sigut regadas ab sanch de sas própías venas.

¿Y bueno qué?... Res... ¡qu' al fi carregarán 'ls neulers!... Perque... 'ls grans *filibusters*... ¡sempre 'ls hem tingut aquí!

M. RIUSEC.

LA TOMASA MÁSGARAS Y BUBONS

Per J. LLOPART.

—Estás molt bé, *Layonor*. Si no fos aqueixa popa, tothom te pendria per un home. Pero, digas: ¿de qué vas vesida?

—De regidor, perquè tot, menos las botas, m' ho ha deixat un qu' es d' Ajuntament.

¡Ensalivant á la porta del quatre!

—¡No hi pescat ni un vas d' hor-xatal!

—¡Jo tampoch: ¡ni un xacolata!

— A ver, noya: estás bufetas que te penchan ¿son de porch?

—Si per cás ho seran las sevas ¡mal parlat! ¿Que no sab que ab aixó de la *pidemia carbónica*, surten gólls per tot el cos?

“Bubónica Lillí: Jo soch molt espantadís. D' ensa que 's parla de la ditxosa peste, tois 'ls bonys y bul-tos me semblan sospitosos. No estranyis, donchs, que 'ls teus [me posin nerviós; no hi puch fer mes. Esbórram de la llista. Lluis»

LICEO

Las aptituds que pera la direcció de una orquesta posseheix lo mestre Campanini, se posaren de relleu en lo concert verificat en la nit de son benefici, ja que formant part del programa composicions dels colosos de la música francesa y alemanya Saint-Saëns y Wagner, sortí brillantíssim de son comés.

Del primer mereixeren los honors de la repetició los temps *Reverie du soir* y *Rapsodia Mauresque* de la *Suite Algerienne* y de Wagner la *Llegada del buque* y *Muerte de Isolda* de la obra *Tristan é Isolda*, aixís com també la grandiosa *Cabalgata* de la ópera *Las Walkirias*, que en obsequi al beneficiat se prestaren á cantarla las tiples y contraltos de la casa.

L'efecte que feren las pessas mencionadas en la repetició, fou notable y de un modo extraordinari la *mort de Isolda* en que cantá dita part la eminent diva Tetrizzini ab tal art que profundament va conmovre al auditorio.

En just premi á la labor que en la present temporada ha dut lo mestre Campanini, fou obsequiat ab numerosos regalos de sos amichs y admiradors, mentres que quedava la escena completament alfombrada de llover, demostració de gratitud al mérit.

Dimars tingué lloch lo despido de la companyia y sent ademés lo benefici del *tenore* Sr. Cardinali, inútil creyém manifestar com estaria lo teatro.

Lo beneficiat en lo transcurs de la ópera executada, *Sansone é Dalila*, sigué objecte de continuas ovacions, vejentse ademés obsequiat ab nombrosos regalos.

Al despedirnos de la present temporada, no podém menos de felicitar al inteligent Sr. Bernis per la bona direcció que ha demostrat en sa empresa, puig que per haver nos fet coneixe la ópera *Sansone é Dalila* presentantla ab extraordinaria propietat artistica, son pochs los elogis que se li fassin y de cor desitjém que en las próximas temporadas de quaresma y primavera ne surti de igual manera brillant.

Pera la temporada de quaresma hi ha en projecte una companyia de opereta italiana á qual frente hi figuran las celebradas germanas Tani tan mimadas de nostre públich. Si aquesta noticia se confirma de nou, felicitem á la Direcció per tan acertada contracta.

CATALUNYA

La sarsuela últimament estrenada *La zingara*, á nostre veure mereixia millor acullida de la que lo públich li doná, puig sas escenas cómicas y sa ben composta música eran acreedoras á sobrepujar á obras que en la nit de son estreno han lograt un éxit y que han contat nombrosas representacions seguidas.

Ab acert vejém que la Empresa no l'ha retirat del cartell y la concurrencia que diariament hi assisteix, sens dupte vejent lo *bunyol* que va for en lo primer dia li va sent mes simpática la obra esmentada.

PRINCIPAL

Nostre amich l'inteligent empresari de teatros senyor Güell ha projectat fer un *tournee* artistica ab la diva Galvani, per lo qual avants de inaugurarla volgué donar tres funcions en lo degá de nostres teatros, pera de nou donar ocasió á que la celebrada Galvani sentís las ovacions que nostre públich li tributá en lo passat estiu en lo teatro Gran-Via.

En efecte *Luccia*, *Sonámbula* y *Traviata* foren las óperas escullidas y en ellas lográ altra vegada la diva espanyola arrebatat al públich.

Segóns noticias, al escriure las presents ratllas, se trobará en lo teatro Fortuny de Reus y desitjém que en la patria dels artistas li donguin la acullida deguda y allí trobi una nova série de ovacions de sa carrera teatral que 's repeteixi y aumenti en lo resto de sa *tournee* artistica.

De la porqueria teatral estrenada dilluns y de las bestiesas executadas en los demás teatros, no 'n parlém per que malaguanyadas ratllas que hi ocupariám.

UN CÓMICH RETIRAT.

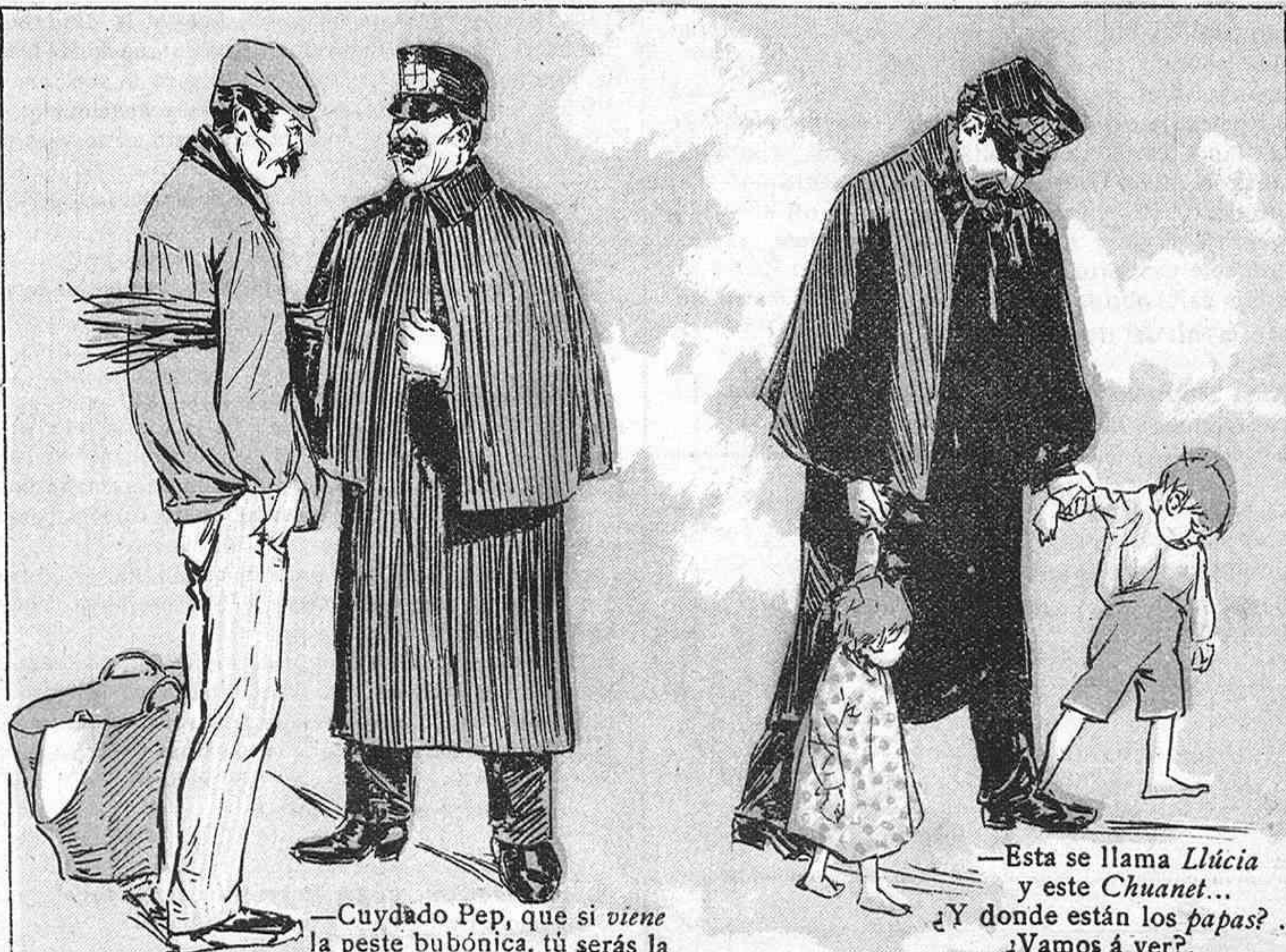

Bibliografia

De la cada día mes important biblioteca catalana que publica l'acreditat setmanari *Lo Teatro Regional* havém rebut *Tocats de l'ala*, comedia en un acte refundida y adaptada á la escena catalana per Joaquim Riera y Bertrán y *Lo célebre Maneja* sarsuela bufa en un acte y en prosa lletra de Conrat Colomé y que á pesar del important número de representacions que compta en los teatros de Catalunya, encare no era impresa.

També lo notable setmanari *L' Aureneta* 'ns ha favoregut ab las obras que darrerament ha publicat

MUNICIPALERÍAS

—Cuydado Pep, que si viene la peste bubónica, t' serás la primera víctima. Eso tira por el cantó de la bruticia.
—Ja veurás, aixó de brut t' ho quedas. La bruticia la teniu allí... A la Casa Gran...

—Esta se llama Llúcia y este Chuanet...
¿Y donde están los papas? ..
¿Vamos á ver? ..

—Desengañate el servicio de nit es molt más pesat. Por eso yo estoy tan magre y por eso estás tu gras

—Siempre ab lo deber que 'ns erida Siempre, siempre vichilando. ¡Y así se passa la vida tan callando!

Figueroa

en son folletí-biblioteca, y son: *El rapte de la Sabina*, juguet còmic en un acte, original de Francisco Figueras y Ribot, estrenat ab brillantíssim éxit en lo teatro Romea, la nit del 30 de Octubre de 1896; *La Pálida* drama castellá en 3 actes y en vers, original de Francisco Javier Godo estrenat ab extraordinari éxit en lo teatro Principal de Tarragona, la nit del 22 de Decembre passat y *La Estació de la granota*, saynete en un acte y en prosa, original de Teodoro Baró que tan bon éxit obtingué al estrenarse en lo teatro Romea, la nit del 10 de Novembre últim.

A las Empresas de las publicacions esmentadas, doném las gracias mes espressivas per sos envios.

CAPRITXOS

¿Com es que siguent tos ulls
molt mes negres que la mora,
produheixen la claror
tan resplendent y hermosa?

No envejo riquesas, ni gloria, ni honor,
sols, nena, desitjo, governá en ton cor.

JOSEPH PUJADAS TRUCH.

Lo dissapte passat tingué lloch en l' Ateneo Barcelonés, l' anunciada vetllada musical en que la distingida pianista senyoreta Maria Miró, va presentarse per primera vegada al públich, executant, en unió de son mestre don Mario Calado, difícilissimas pessas de concert.

La numerosa concurrència qu' omplia 'l local va premiar ab calurosos aplausos los mérits de la jove pianista, á la que augurém un brillant pervindre y felicitem pe 'l seu felis bateig artistich.

¡No se que 'ls hi haurá fet la simpática vila de Sitjes als *modernistas*, que veig que l' han agafada de qua d' ull!

Encare no se 'n pensan una ¡pam! cap á Sitjes falta gent... á fer rotllo... com 'ls que menjan estopa en las festas majors de fora.

En mitj de tot, fan santament, porque aixís, anantsen lluny, evitan que 'ls tomátechs s' apujin á Barcelona, ara que s' apuja tot.

A Sitjes, donchs, tindrà lloch diumenje vinent l' estreno de l' *opereta* (no dich ópera porque no mes té un acte) titulada *La Fada del Estany* lletra del Sr. Massó y Torrents, música del mestre Morera, cantada per la senyora Campodónico y altras parts del Liceo.

La Mesa del modernisme estarà, donchs, d' enhorabona, gracias al poderós Mahoma de la secta, l' acaudalat pintor Sr. Rusiñol.

Y ara no s' espantin... Qu' aquesta peregrinació á la Meca (de per riure) no portará cap peste com pot dur l' altra peregrinació!..

¡Tot lo mes que pot ocasionar es demanad ssa de celdas á Sant Boy!

Ab tot, celebrarém que *La Fada del Estany* sigui un éxit, O lo qu' es lo mateix... ¡que tingui la menor cantitat de *modernisme* possible!

Un jove feya l' altre dia 'ls *tatos* á una noya en lo carrer Ample, prop de la Mercé. Ell s' estava en l' acera del carrer, y ella dalt del balcó y en lo moment en que 'l *telégrafo* funcionava ab mes calor, un municipal va penyorar al galán, emportantsen al quartelillo, á la vista de la seva Dulcinea.

Las exclamacions y las protestas del jove, no van ser atesas fins que vingué 'l cabo y aquest ordená que 'l *tenorio* fos posat en llibertat.

¿Y saben perquè havia sigut detingut? per excitacions del rector de la Mercé, qui va entendre que festejant al mitj del carrer, lo jove profanava la santitat del temple.

¡Qu' es lo mateix que si l' abat de Montserrat fes agafar á tots 'ls que *fan feynas* de cara á ponent.

¡Quins rectors mes susceptibles!

Segons noticias, sortirà dintre poch com á folletí en un dels setmanaris que publican obras teatrals, lo quadro dramátich, original y en vers, de nostre amich y constant colaborador Sr. Joseph Pujadas Truch, titulat *Vida y Mort* y que tan extraordinari éxit obtingué al estrenarse en lo teatro Circo de Masnou per la companyia que dirigeix lo reputat actor Sr. Graells.

Al felicitar á nostre amich, fem extensiva la felicitació á la empresa periodística per lo acert que ha tingut al determinar incloure dita obra en son cátalech.

Al últim... al últim ha passat en Cánovas!

Ell no volia dar reformas á Cuba, pero com 'ls homes d' Estat acostuman á ser tossuts ¡al últim las ha dadas!.. ¡*Piérdanse los principios...* pero salvís l' *arrós!*

Lo mal es qu' aquestas reformas que dos anys enrera haurian salvat tantas vidas y estalviat tants gastes, avuy no 'ns adelantan res, porque 'ls insurrectes envalentonats creyent que l' afluir en Cánovas es senyal de que ja acabém 'ls quartos, no admeten las reformas y aspiran á la independència.

¡Tot aixó n' hem tret de confiarnos tant cegament á las mans de l' *ilustre estadista!*..

Y segóns diuhen Catalunya, la *Ventafochs* sempiterna, ja tindrà que gratar ab lo nou *stato-quo* ideat pe 'l Govern de Madrit.

¡Lo mercat de Cuba quedarà definitivament tancat á la industria catalana!

Aquest *regalo* es á cambi dels dos mil trescents minyons de *marras*; de la generosa ofrena del navier senyor Jover y Serra y d' altras finesas qu' Espanya deu á Catalunya.

¿Y encare tatxan de separatista lo regionalisme catalá? ¡De mansos deurian tractarnos!... ¡Massa poch!

Diumenge passat 's reuniren mes de 70 individus de la coneguda Associació de socorros mútuos «Fraternidad y Concordia» á ca 'n *Culleretas*, á fi de justificar, com cad' any, la germanó qu' entre ells regna sempre; y allí 'ls fou servit l' ápat de reglament, de la manera que en aquella acreditada casa saben ferho.

Velshiaquí un Monte-pío que no ho sembla per la salut y tranquil·tat que hi corre, y demostra que conta ab molts associats que tenen talent... del nas per avall.

Lo que deuen dir: la millor manera de socorrens mútuament es atipantnos, cada hù per la gana que tregini.

Y á las malalties, y á las penas... ¡*culleretas!*

En lo viatge de la Comissió del Ajuntament de Barcelona á Madrid, sembla que va haverhi una mica de *marea* entre 'ls comissionats y 'l ministre de la Governació. Fins algùn d' ells va fer la promesa de que en arribant á Barcelona 's posaria á fer regionalisme de fort y de ferm, fins á conseguir l' autonomia administrativa de l' Ajuntament de la ciutat comtal.

Avuy fos y demá festa. Pero la llástima es que tot aixó no passarà d' una *andalussada*.

Y seguirém demanantlos
als madrilenys lo permis
per tot; per posá *urinaris*
y hasta per ferhi *pipí*.

Una Comissió organitzadora presidida pe 'l conegut industrial D. Benet Escaler, y un' altra de la *Creu Roja* presidida pe 'l reputat fotógrafo Sr. Esplugas están treballant activament pera portar á cap una cabalgata y qüestació infantil lo próxim primer de Mars (dilluns de Carnaval) que no sols recordarà algo de las antigas glorias del Carnaval barceloní, sinó que també serà un acte benéfich, per quan lo producte de la qüestació 's dedicarà per enter, al sosteniment del sanatori de la Creu Roja pe 'ls malalts y ferits de Cuba y Filipinas.

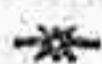
Podém anticipar que la tal cabalgata serà lluhida en extrém, tan per las numerosas disfressas, ja que tot pare pot ferhi anar sos fills, com per lo gust y riquesa de vestits y cotxes, ja que 'ls organitzadors ofereixen numerosos premis, lo qual despertarà una noble emulació entre 'ls pares de las criaturas.

Las dugas Comissions citadas, 'ns pregan que doném publicitat al projecte, suplicant als lectors de LA TOMASA qu' hi prenguin part activa, 'ls uns envianthi sos fills y 'ls altres contribuhinhi ab sos donatius. Per detalls d' organització y demés noticias, podrán dirigirse al *Ingenio* carrer de 'n Raurich, 6.

També tenim noticias del ball infantil de trajes que 's celebrarà lo diumenje de Carnastoltas en lo Teatro Principal y 'l qual promet ser mes lluhit aquest any que 'ls anteriors, concedintse 25 valiosos premis y altres tants accésits.

Lo fi benéfich d' aquest ball es lo mateix que 'l de la cabalgata.

Celebrarém que 'ls esforços dels organitzadors d' abduas festas 's vegin coronats per l' éxit mes complert.

La companyia dramática que dirigeix lo primer actor y director D. Fernando Bozzo, está fent una temporada brillant en lo teatro de Sans «La Familiar Obrera». L' últim drama representat *Hija y Madre*, valgué una ova-

ció á las primeras parts de la companyia y en especial á dit primer actor.

L' últim número del colega *L' Aureneta* publica 'l retrato del senyor Bozzo, de qui diu que «*com á galdn barba es dels primers que tenim á Catalunya.*»

Conformes.

La distingida Societat dramática «La Melpómene» qu' ab tal delit s' ha emprés la noble tasca de treballar per la regeneració de la cada dia mes maltractada escena catalana, 'ns comunica que ha obert un concurs d' obras dramáticas en nn acte, originals, y que d' entre las que 's presentin s' escullirán las tres millors ó las tres mes en consonancia ab los elements de que disposa *avuy la societat* «La Melpómene», durant lo próxim mes de Mars.

En la administració de nostre company *Lo Teatro Regional* 's rebrán fins al dia 15 del corrent las obras que sos autors vulguin presentar y de las quals se 'ls darà rebut, per' ordre numerich, sens que 's traslluheixin lo títul ni 'l nóm de l' autor.

Las obras que no siguin admesas 's retornarán á sos respectius autors lo 28 del corrent,

Animo, donchs, escriptors catalans! A estrenar tocan! Just es que corresponguéu degudament als esforços de «La Melpómene.»

Un según Odón de Buen:

Lo bisbe d' *Ensumalanca* (com diu aquell romanso) las ha empresas contra 'l catedrátich de Dret penal d' aquella Universitat, senyor Montero, excitant als seus alumnos perque no concorrin al aula. De mes á mes s' ha dirigit al ministre de Foment demanant 'ls *despatxos* para l' aludit catedrátich, que per son talent y virtuts es una gloria espanyola.

Y com qu' als bisbes no se 'ls nega res, es molt probable que la resposta del ministre siguiu extendre la cessantia del sabi catedrátich.

Y per mes qu' ha Espanya hi hagi
tota una Constitució,
en tocant á las creencias...
¡funciona la Inquisició!

CORRESPONDENCIA

(M)

(Tancada 'l dia 8 d' aquest mes)

Quedan acceptats los treballs següents: *Lo promés de la Carmela; Histórich*; y una xarada de un Premianés.

Tomás Freixa: Algun número potsé 'ns convindria; tots, nó.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFÍA BARCELONESA

— de Ramón Estany —
6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

LA NOVA PESADILLA

“Con una falda de percal planchá.”
(De Cuadros disolventes).

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA-DENUNCIA

Als vetlladors
de la moral y sans façons, dich
sans varóns de la *Fulla*.

Qui suscriu las presents ratllas, *segona quinta* bé no té l' honor de coneixe á ningú de vostés—y suposo *segona* ningú de vostés tampoch tindrà l' honor de coneixe á n' ell—ve obligat, com á *pare de familia* qu' es, á fomenar la moralitat, te 'l disgust de formular la següent denuncia, la qual, per poch cacumen *segona* vostés tingan veurán tot seguit *segona-primer girada* queixa va contra vostés mateixos:

La *Tercera primera girada* y jo, diumenge á la tarde, varem donar un tom pel Parque; y com vulga *segona* un no pot anarhi sense visitar lá colecció zoológica ja *segona*, en honor á la veritat distreu molt, varem deturarnos una estoneta al devant de la gabia del incomparable, lleig y únich mico mo-tejat, molt acertadament, ab lo fatidich nom de Ravachol.

Inútil dir *segona* per poguer veure las animaladas *segona* fa y *segona* gay-re bé tothom ne diu gracieta, per lo molt *segona* 'ls hi arrenca 'l riure, es precis demanar quart y ajuda á la verge de la *Empenta* tota vegada *segona* á n' allí, hi ha sempre la mar de gent. Donchs, bé; sapigan y entengan, senyors de la *Fulla*. *segona sexta* esposa y jo, y no pocas personas mes varem fugir d' allí escandalisats y avergonyits després d' haver presenciat—en lo mateix moment en dos un noyet deya: *Sexta-sexta quinta segona sexta-sexta* aquell mico petit—certa escena total á no poguer mes, realisada per l' indecent y gran pocavergonya d' en Ravachol. Y no saben d' aixó qui en té la culpa? vostés, si senyors, vostés per no haver posat *coto* á tals desmans; y ja *segona* persegueixen sens descans 'ls actes escandalosos, en obsequi á la moral, vaginhi un dia y una vegada convensuts de tot quant dich, busquin la manera de fer treure aquella bestiassa de la vista del públich.

Ni per una *barra sexta-quarta-primer girada* de *tercera invertida*, tan llarga y tan groixuda com la del ex-

pollo d' Antequera, voldria *segona-sexta* germana s' hi deturés una, dugas, tres ni... *quatre* vegadas; puig estich segur *segona* en alguna d' ellas presenciaria l' escena de referencia.

¡Ah!... *quinta* jo sé dugas hi va... ¡pobreta d' ella! prou haurá d' anar incontinenti á *Tercera-sexta* á demanar indulgencia encare *segona primera-sexta* tinga.

Ab aixó ja ho saben senyors de la *Fulla*; á la última de vostés está evitar que 'ls xicotets aprengan cosas lletjas.

Son atent servidor,

E P I F. NI.

CONVERSA

—¿Com es que per pasta, Pío, cada dia me portas fideus?

—Per que 'm creya qu' era lo que mes li agradava.

—Pues d' aquí endevant no vull que me 'n portis mes.

—Donchs, qu' es lo que mes li agrada ¿potser macarróns?

—Tampoch, lo que mes me agrada ara mateix t' ho acabo de dir.

J. SALIENT.